

VII

SFINȚII PĂRINȚI DESPRE AJUTORUL PE CARE ÎL DAU ÎNGERII OAMENILOR. FELURIMEA ȘI ROSTUL ÎNGERILOR

„Unde umbrează darul tău, Arhanghele, de acolo se gonește puterea diavolului. Că nu suferă să rabde lumina ta luceafărul cel ce a căzut. Pentru aceasta ne rugăm ție: săgețile lui purtătoare de foc, cele slobozite împotriva noastră, stinge-le cu solirea ta, izbăvindu-ne pe noi de smintelile lui.”

(Utrenia la praznicul
Sfântului Mihail, glas V)

O descriere concisă a firii îngerilor, a înfățișării și rostului lor găsim în *Dogmatica* Sfântului Ioan Damaschinul²⁵. În această carte citim că Dumnezeu este făcătorul, creatorul îngerilor, care i-a adus de la neexistență la existență, zidindu-i după propriul Lui chip. Ei au fost creați prin Cuvânt și au fost desăvârșiți de Sfântul Duh prin sfințire, „participând la luminare și la har în măsura vredniciei și rangului lor”.

Îngerii au o natură necorporală, fiind „un fel de duh și de foc imaterial”, după cum mărturisește și dumnezeiescul David: „Cel ce faci pe îngerii Tăi duhuri și pe slugile Tale pară de foc.” (Psalmi 103, 5; Evrei 1, 7)

Îngerii sunt „ușori, arzători, calzi, străbătători, grabnici spre dorul de Dumnezeu și slujirea Lui, îndreptați spre cele de sus și liberi de orice gând material”. Sunt ființe spirituale, veșnic mișcătoare, libere, iar în raport cu noi, oamenii, necorporale. Îi slujesc lui Dumnezeu și au primit în firea lor

²⁵ Sfântul Ioan Damaschin, *Dogmatica*, Editura Scripta, București, 1993, pp. 46-48.

nemurirea prin har. Îngerii nu sunt nemuritori prin fire, ci prin har, căci, scrie Sfântul Ioan Damaschin, „tot ceea ce are început are și sfârșit, potrivit naturii lui. Numai Dumnezeu este veșnic, dar mai degrabă este mai presus de veșnicie. Căci cel care a făcut timpurile nu este sub timp, ci deasupra timpului”.

Îngerii își comunică unii altora gândurile și hotărârile fără să rostească vreun cuvânt. Prin harul dumnezeiesc, ei au darul profeției.

Îngerii diferă unii de alții „prin luminare și prin rang, fie că au rangul potrivit gradului de luminare, fie că participă la luminare potrivit rangului în care sunt. Ei se luminează reciproc potrivit superiorității rangului sau firii. (...) Cei care sunt mai sus împărtășesc celor mai de jos lumina și cunoștința”.

Îngerii, prin iuțeala firii lor, se deplasează cu repeziciune acolo unde le poruncește voința dumnezeiască. Sunt puși să păzească părțile pământului. Sunt înainte-stătătorii neamurilor, dar și ai locurilor, după cum au fost însărcinați de Dumnezeu. Ei ne călăuzesc și ne ajută în tot lucrul bun pe care îl facem. Stau întotdeauna împrejurul lui Dumnezeu. Ei nu mai pot fi ademeniți spre rău

datorită harului dumnezeiesc și „stăruinței lor în unicul bine”.

Îngerii se hrănesc, se desfată cu vederea lui Dumnezeu. Ei li se arată oamenilor, luând înfățișarea pe care le-o poruncește Dumnezeu, revelându-le acestora tainele dumnezeiești. Îngerii locuiesc în cer, Îl laudă neîncetat pe Dumnezeu și slujesc voinței Lui dumnezeiești.

Sfântul și marele teolog Dionisie Areopagitul, scrie Sfântul Ioan Damaschin, spune că toată teologia, adică Sfânta Scriptură, ne arată că există nouă ființe cerești. „Dumnezeiescul învățător” Dionisie Areopagitul le împarte în trei cete a câte trei.

Cea dintâi ceată se află totdeauna lângă Dumnezeu și „este unită de aproape și nemijlocit cu Dumnezeu” (Sfântul Ioan Damaschin). Aceasta este ceata serafimilor, care au șase aripi (în gr. *seraphim*; în lat. *seraphim*; găsim referiri la ei în mai multe locuri scripturistice: Isaia 6, 2-7; Numeri 21, 6; Deut. 8, 15; Ps. 104, 4; Isaia 14, 29; 30, 6), a heruvimilor cei cu ochi mulți (în gr. *cherouvim*; în lat. *cherubim*; locuri scripturistice: Gen. 3, 24; Exodul 25, 18; 2 Sam. 6, 2; 22, 11; Ps. 18, 10; 80, 1; 99, 1; Isaia 37, 16; Ezechiel, 10)

și a prea sfintelor tronuri (în gr. *thronoi*; în lat. *troni*; referințe la ei găsim în Coloseni 1, 16).

În cea de-a doua ceată intră domniile (în gr. *kyriotes*; în lat. *dominationes*; locurile în care apar în Sfânta Scriptură sunt: Efeseni 1, 21; Coloseni 1, 16), puterile (în gr. *dynameis*; în lat. *virtutes*; referințe în: Romani 8, 38; Efeseni 1, 21) și stăpâniile (în gr. *exousiai*; în lat. *potestas*; referințe în: Efeseni 1, 21; Coloseni 1, 16; 2, 10).

Cea din urmă ceată este cea a începătoriilor (în gr. *archai*; în lat. *principatus*; referințe despre ei întâlnim la Romani 8, 38; Efeseni 1, 21; Coloseni 1, 16; 2,10), a arhanghelilor (în gr. *archangeloi*; în lat. *archangeli*; referințe despre ei în 1 Tesaloniceni 4, 16; Iuda, 9) și a îngerilor (în gr. *angeloi*; în lat. *angeli*)²⁶.

În tratatul *Despre ierarhia cerească*, Sfântul Dionisie Areopagitul scrie că arhanghelii mediază, pun în legătură începătoriile cu îngerii. Ei au rolul

²⁶ A se consulta pentru amănunte *Tabloul ierarhiilor cerești (în ordine descrescătoare) după Dionisie Areopagitul*, în Addenda la volumul *Despre îngerii* de Andrei Pleșu, Editura Humanitas, București, 2003, pp. 281-283.

de tălmăcitori, „primind în chip ierarhic, prin mijlocirea primelor puteri, iluminările cele divine, vestindu-le pe acestea cu bunătate îngerilor, iar, prin îngeri, descoperindu-le nouă”²⁷.

Tot de aici aflăm că Sfântul Arhanghel Mihail este numit „principe al poporului iudeu” fiindcă „Cel Preaînalt a rânduit hotarele popoarelor după numărul îngerilor”, încredințându-i lui Mihail paza și conducerea poporului evreu, îngerii protectori ai popoarelor având misiunea să le conducă, după putere, spre Dumnezeu, care este obârșia lor²⁸.

Din *Cuvintele despre sfintele nevoințe* ale Sfântului Isaac Sirul aflăm care sunt situațiile concrete în care oamenii credincioși se pot bucura de ajutorul venit din partea îngerilor. Cine se străduiește să respecte poruncile, în care stă ascunsă voia lui Dumnezeu, se bucură de călăuzirea îngerilor: „Poruncile lui Dumnezeu sunt mai

²⁷ Dionisie Pseudo-Areopagitul, *Ierarhia cerească. Ierarhia bisericască*, Editura Institutul European, Iași, 1994, pp. 53.

²⁸ Idem.

presus de toate comorile lumii. Și cel ce le-a dobândit pe acestea înlăuntrul lui Îl află pe Dumnezeu. Cel ce caută cu grijă la Dumnezeu L-a câștigat pe El ca vistiernic, și cel ce dorește să facă voile Lui îi va avea călăuzitori pe îngerii din cer.”²⁹

Sfinților mucenici li s-au arătat în chip vădit sfinții îngeri „ca să afle fiecare că harul dumnezeiesc vine cu îmbelșugare peste aceia care rabdă în tot felul toată încercarea și tot necazul, spre dovedirea vitejiei lor și spre rușinarea vrăjmașilor lor”.

Îngerii li s-au înfățișat și pustnicilor, care transformaseră pustia în locuință a îngerilor, aceștia cercetându-i pururea pentru chipul viețuirii lor și „ca niște slujitori ai Stăpânului petreceau împreună cu ei, avându-i ca pe niște împreună-slujitori”. Pentru că pustnicii s-au făcut următori ai îngerilor, sfinții îngeri li se arătau, învățându-i cum

²⁹ Sfântul Isaac Sirul, *Cuvinte despre sfintele nevoințe*, în *Filocalia sau culegere din scrierile Sfinților Părinți, care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși*, volumul X, Editura Humanitas, București, 2008, p. 44.

să viețuiască, explicându-le unele taine neînțelese și „împlineau toată vrerea lor”.

Sfinții îngeri i-au îndreptat pe nevoitorii creștini când aceștia au rătăcit calea, i-au izbăvit de ispite, i-au răpit din mijlocul primejdiilor, le-au insuflat îndrăzneală, curaj și bărbăție în ceasul luptei lor cu vrăjmașul firii omenești, diavolul, au săvârșit tămăduiri prin ei, i-au vindecat de nenumărate pătimiri, le-au împuternicit trupurile istovite de nemâncare și le-au întărit „prin atingerea mâinii sau prin cuvinte mai presus de fire”. I-au hrănit cu pâine sau cu alte bucate în pustie și le-au vestit de dinainte mutarea din viața de aici în cea veșnică și felul în care se va petrece această mutare.

Sfântul Isaac Sirul mărturisește că a înșiruit toate aceste feluri în care sfinții îngeri și-au manifestat – și își arată și astăzi – dragostea și grija pentru cei care urmează voii Domnului ca să aflăm, fiecare dintre noi, că „aproape este Domnul de toți cei ce-L cheamă pe El într-adevăr”³⁰.

³⁰ Ibidem, p. 46.